Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЛЮТОГО 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 9, 1985 No. 27. VOL. XCI

В Канаді нагородили директорку дому для старших

-Рой Мек Мирпі вручає Євгенії Пастернак медалю.

Торонто. — Тут нагородили аж двома нагородами директорку відомого широко українського дому для старших ім. Івана Франка; Євгенію Пастернак.

І так в дні 4-го грудня 1984 року вона одержала золоту медалю з нагоди 200-річчя провінції Онтаріо за працю для добра української громади у пансіоні для старших ім. І. Франка, який вона веде вже впродовж 25-ох років. Цей пансіон крім професійної опіки, яка потрібна старшим людям з уваги на вік та слабе здоров'я, дає їм також можливість перебувати у своєму середовищі та користуватися надбаннями української культури. Тому саме цей дім під проводом Є. Пастернак став взором для інших подібних в провінції Онтаріо і це було причиною нагородження його директорки.

Два тижні після вручення Є. Пастернак золотої медалі появився в торонтонському щоденнику „Торонто Стар" список осіб, які одержали найвище відзначення канадського уряду „Ордер оф Канада". Серед 69 так відзначених осіб находиться також Є. Пастернак. Це ще більше підкреслює признання канадського уряду для праці її на пості директорки дому для старших віком в Торонто.

У Вашінгтоні відзначили роковини Державности України

Вашінгтон. — У вівторок 22-го січня ц.р., тут в приміщеннях Сенату відбулось відзначення Дня Державности і Соборности України в з присутністю біля двадцяти сенаторів і членів Палати Репрезентантів.

В урочистостях взяли також участь представники різних організацій, у тому також представники інших національних груп.

До присутніх промовили інж. Юрій Несторчук, голова Відділу УККА у Вашінгтоні, сен. Алфонс Д'Амато, конгресмен Дон Риттер, Лінас Кослис, директор публічних зв'язків у Білому Домі, і Майкел Сотіргос, голова групи етнічних виборців у 1984 р.

Л.Кослис відчитав привітання від президента Роналда Регена, в яких Президент підкреслив, що дух волі в українців незнищимий, навіть після довгих років совєтського ярма. Він засудив совєтський режим за намагання знищити українську культуру, релігію, та ідентичність, які і за переслідування і важкі тюремні кари для таких оборонців демократичних засад, як Юрій Шухевич.

Перед прийняттям у приміщенням Сенату, в якому взяло участь біля 150 осіб, відбувся в ранніх годинах науковий симпозіюм в домі Фундації спадщини, який зорганізувало Українське Інформаційне Бюро у Вашінгтоні при співпраці УККА. В першій частині інформаційні доповіді виголосили Антоні Салвія, спеціяльний дорадник у заступника державного секретаря для політичних справ, і Род жер Робисон, директор між народних господарських справ у Раді Крайової Безпеки.

Опісля відбувся дискусійний панель на тему „Проблема людських і національних прав в Україні", у якому брали участь Чарлз Ліктенстайн та д-р Джулліян Герна Пілон з Фундації спадщини і д-р Володимир Стойко, професор історії Мангеттен коледжу в Ню Йорку.

ЗНОВУ ПРОПОНУЮТЬ НАГОРОДУ НОБЕЛЯ ШІСТЬОМ ПОЛІТВ'ЯЗНЯМ

Вашінгтон. — Члени Комісії безпеки і співробітництва в Европі, яку популярно називають Гельсінкською комісією, запропонували знову в цьому році надати мирову нагороду Нобеля для шістьох членів Гельсінкських груп нагляду за виконанням угод підписаних у Гельсінках в 1975 році 33-ма европейськими державами і З'єднаними Стейтами Америки й Канадою. Усі згадані у пропозиції дисиденти є тепер політичними в'язнями комуно-московської імперії і перебувають у в'язницях, або концтаборах СССР.

До шістки кандидатів належать: Юрій Орлов, Анатолій Щаранський, з московської групи; Микола Руденко з української, Віктор Петкус з литовської, Едуард Арутунян з вірменської і Мераб Костава з грузинської.

Вміжчасі прийшла вістка, що Едуард Арутунян помер в тюрмі в Єревані на недугу рака.

На протязі шістьох років члени конгресової Комісії висували кільканадцятьох членів Гельсінкських груп нагляду і активістів та борців за права людини, але тільки один з них, лідер польської незалежної профспілки „Солідарність" Лех Валенса, отримав мирову нагороду Нобеля в 1983 році, яку, в його імені відібрала дружина Данута.

У супровідному листі члени Комісії пишуть, що висунені ними кандидати — це в'язні сумління в Совєтському Союзі, засуджені тільки за те, що вони відкрито, але в мирний спосіб домагалися виконання Гельсінкських угод, до речі, підписаних також урядом СССР. Сьогодні 39 осіб нагляду за Гельсінкськими угодами відбувають кари. Вони засуджені разом на 348 років тюрми за їхню працю на відтинку оборони прав людини. Вміжчасі два члени Української групи — Юрій Литвин і Олекса Тихий — померли у примусових таборах праці на Сибірі.

Комісія гостро засуджує умовини у яких перебувають політичні в'язні в ССР, вказуючи на брутальну поведінку адміністрації таборів у відношенні до в'язнів і їхніх родин, не узглядноюють їхнього здоровельного стану. Орлов і Руденко, наприклад, хворіють від довшого часу. Усі вони, а головно пропонована „шістка", проходять, згідно з опінією Гельсінкської комісії, пекло на землі за своє переконання.

Листа-рекомендацію підписали конгресмени: Данте Фассел, демократ з Фльориди, Сидні Єйтс, демократ з Іллиной, Тімоті Вірт, демократ з Кольорадо, Едвард Маркі, демократ з Масачусетс, Дон Риттер, республіканець з Пенсильванії, Кристофер Смит, республіканець з Ню Джерзі і сенатори: Джан Гайнц, республіканець з Пенсильванії, Клейборн Пелл, демократ з Ровд Айленду і Петрік Лігі, демократ з Вермонту.

Вшанували пам'ять Б. Олександрова

Торонто (ОБС). — В неділю, 27-го січня, тут в Інституті св. Володимира українська громада відзначила 5-ту річницю смерти поета Бориса Олександра-Грибінського.

Вечір влаштували працівники журналу „Молода Україна". Програмою вміло проводив Олександер Харченко. При головному столі сиділи редактор „Молодої України" інж. Леонід Ліщина та член редакційної колегії Валентина Родак. П. Харченко попросив до слова присутнього голову місцевого Відділу КУК інж. Ярослава Соколика.

Програма складалася з мистецького читання творів поета. Читали Надя Куца-Ковальчук, Ніна Телічкін, Валентина Родак, Зіна Прусаченко та Л. Ліщина.

Доповідь про поета сказав маестро Мирон Левицький, який по-мистецьки оформлював всі твори поета, що були видані в Торонто. П. Левицький у своїм слові підкреслив ліричність, образовість та відчуття кольорів у творах Б. Олександрова. Також згадав, що поет писав і сатири на сучасні події під псевдонімом Свирид Ломачка.

Найбільш зворушливим був спомин письменниці Ганни Черінь, двоюрідної сестри св. п. Б. Олександрова, яка приїхала на цей вечір з Чикаго. Вона згадала дитячі та юні роки поета, балачки, збитки, пригоди, роздуми. Згадала і те, що величезна родина їхніх батьків майже вся загинула в трагічнім 1933 році з голоду. Райдужні кольори й слова живим змальовали малого та більшого св. п. Бориса перед очима заворожених слухачів у переповненій залі Інституту.

Після програми інж. Соколик подякував організаторам від цілої громади за пам'ять про поета та влаштування такого цінного вечора.

На залі була присутня дружина покійного поета поетеса Світлана Кузьменко-Грибінська з двома синами та невісткою.

Молодий співак на шляху до успіхів

С. Шкафаровський (справа) з батьком у редакції „Свободи".

Джерзі Сити (О.К.). — Молодий надійний співак бас — Стефан Шкафаровський вже добре відомий українській публіці Ню Йорку та околиці. Ось хоча б в минулому місяці січні він тричі виступав перед цією публікою із самостійним концертом в Українському Інституті Америки та на Святах Державности у Філадельфії і Ню Йорку. Здається, немов він хоче особливо сердечно розпрощатися з українською громадою на сході ЗСА, бо, як розказує під час відвідин у редакції „Свободи", вже незабаром виїздить на рік, а може і довше до Чикаго.

С. Шкафаровський підписав трирічний контракт з відомою із своїх добрих постановок і сильних голосів Чикаго Лірик оперою та буде там вивчати такі великі басові ролі як у операх „Ля Богем", „Фальстафф", „Зачарована Флейта" і „Фавст", в якій співатиме славну ролю Мефістофеля. Як бачимо, перед молодим співаком розкриваються широкі можливості оперової кар'єри, що в обставинах великої конкуренції на терені ЗСА вже є великим успіхом.

Але нас цікавить також як ця кар'єра розпочалася у С. Шкафаровського і що спонукало його вибрати собі таке важке, хоч і притягаюче звання.

Стефан Шкафаровський та його батько, які відвідали редакцію, розповіли про те, як 13-річний хлопець вперше заспівав на концерті в Йонкерсі „Взяв би я бандуру" та зачудував слухачів своїм голосом. Але ще перед тим, у 4-ій клясі початкової школи, малий Стефан співав у церковному хорі церкви св. Михаїла, а відтак співав сольо на градуаційному концерті у своїй школі та захопив батьків і товаришів.

Від тих шкільних років спів стояв у Стефана на першому місці, а добрі голосові можливості спонукали його батьків послати сина до відомої учительки співу мадам Джулії Дробнер, яка дала йому якнайкращі підстави.

(Закінчення на стор. 4)

„ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ" У ДІТРОЙТІ

Дітройт, Миш. — Заходами Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу, тут в неділю, 24-го лютого ц.р., о год. 6-ій вечора, в залі Українського Села, при 26377 Раєн ровд у Воррен, відбудеться висвітлення кольорового і озвученого фільму з життя українських поселенців у ЗСА продукції Славка Новицького п.з. „За стерном долі". Вступ за добровільними датками. Чистий дохід призначений на потреби Українського Села — дому для старших громадян. Управа запрошує всіх українців Дітройту й околиць, частини Огайо і Віндзору в Канаді до участи.

ОКУПАНТИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ НОВИЙ НАСТУП

Ісламабад, Пакистан. — Як повідомляють керівники афганських партизанів і акредитовані в Кабулі дипломати західних країн, совєтські війська почали займати позиції вздовж границь з Іраном і Пакистаном, а також на північ від Кабулю.

На думку дипломатів, переміщення окупаційних військ на північ від столиці Афганістану зв'язане з підготовкою операції проти партизанів, що укріпилися в долині Панчшер. „Коли сніг зникне, совєтські війська почнуть наступ", — сказав один дипломат, за повідомленням якого в останні два тижні з Кабулю на північ рухалися моторизовані колони з окупантами.

Хоч кількість совєтських військ в Афганістані встановити тяжко, вважають, що тепер тут перебуває 15,000 окупаційна армія. Біля 40,000 розміщено в долині Панчшер. На сході країни, вздовж афганістансько-пакистанської границі, знаходиться від 6,000 до 10,000 совєтських вояків. На заході, на границі з Іраном, розміщено 5,000 війська. Вважають, що окупаційна армія має намір міцно замкнути границі Афганістану, щоб в країну не надходила допомога партизанам.

На початку лютого афганська влада оголосила, що недалеко від Кабулю вона захопила склад, що належав „бандитам" (так комуністична влада називає партизанів-патріотів), в якому було 40 ракет.

Як повідомляють західні дипломати з афганської столиці, совєтські солдати відкрили вогонь на ринку в місті Кандагар, вбивши 45 осіб і поранивши 17. Ця жорстока акція була проведена з метою відімстити афганським партизанам, які вбили 17-го січня в Кандагарі високопоставленого комуністичного чиновника.

Про Ізраїль, „Очі чорниє" і Ґорбачова

Лондон (В.Д.). — Відомий англійський часопис „Ді Стандард" з 15-го січня 1985 року помістив новинку „Єрусалимський дует для російського члена парляменту", в якій сказано:

Ізраїль має чарівну співачку-зірку, яка називається Яффа Ярконі. Під час останнього „вікенду" в Театрі Хан в Єрусалимі Я. Ярконі готовилася до виступу на сцені та відспівати стару плаксиву російську пісню „Очі чорниє", але задержалася на хвилю і запитала публіку хто може співати з нею цю пісню в оригінальній мові.

Піднеслася одна рука і її власник, не подаючи прізвища, вискочив на сцену і в чистій літературній російській мові він співав разом зі співачкою цю широко знану російську пісню, при численних оплесках публіки. Але заки він зійшов зі сцени співачка запитала його, хто він є.

„Я є членом британського парляменту", прийшла несподівана відповідь, дивуючи публіку.

Це був Степан Терлецький, уродженець України, який був вибраний членом британського парляменту з округи західнього Кардіфу, та колишній в'язень нацистських концтаборів. Недавно про нього широко писала преса, коли його 80-літній батько приїхав зі Сибіру на відвідини до Англії з дозволу совєтського уряду і на прохання британського уряду.

Перед виїздом з Ізраїля із 6-членною британською делегацією консервативних приятелів Ізраїля, Терлецький сказав, що під час відвідин Міхаїла Ґорбачова, члена Політбюра, до Англії, він розмовляв з ним особисто. Він сказав, що Ґорбачов запросив його відвідати „свою рідну Україну", яку він бачив останньо під час Другої світової війни. Терлецький заявив, що він відкинув запрошення тому, що він боїться їхати на Україну.

„Боїтеся, чого?" — спитав Ґорбачов.

„Я боюся вашого КГБ", — відповів Терлецький без жадного вагання.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІ ПРЕЗИДЕНТИ ЗСА Джиммі Картер і Джерялд Форд мають намір провести конференцію з питань роззброєння, в якій візьмуть участь американські політики, що дотримуються різних поглядів на зовнішню політику ЗСА. В конференції, яка відбудеться 9-го — 13-го квітня, вже дали згоду взяти участь Генрі Кіссинджер, державний секретар в Адміністрації президентів Ричарда Ніксона і Дж. Форда, Джан Шлесінджер, секретар оборони в адміністрації Форда, Сайрус Венс, державний секретар в адміністрації Картера, і дорадник Картера з питань крайової безпеки Збігнєв Бжезінскі. Як відомо, в цих політиків були значні розходження з президентами в багатьох питаннях, і з тої причини Венс і Шлесінджер вийшли у відставку.

МЕЙОР НЮ ЙОРКУ ЕДВАРД КАЧ і предсідник транспортного управління Роберт Кілі оголосили, що продається нюйоркський Колізеум, розміщений на перехрестях Бродвею і 59-ої вулиці. Продаж Колізеуму, де проходять різні виставки і фестивалі, дасть змогу майбутньому покупцю чи покупцям перебудувати його або зовсім знести в цьому місці і побудувати найвищий в світі будинок. Вважають, що Колізеум продадуть щонайменше за 200 мільйонів долярів. На його перебудову треба не менше 25 мільйонів долярів. Купити Колізеум уже висловили зацікавленість 1,000 різних фірм. Вважають, що на його місці можна буде побудувати хмародер на 130 поверхів, який і буде найвищим у світі.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ американських урядових чинників, понад 2,700 кубинців будуть депортовані з Америки до Куби. Майже всі вони є тепер в американських в'язницях та шпиталях для умово хворих. Це є частина тих 150,000, яким в 1980 році Фідель Кастро дозволив виїхати з Куби.

В СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ в Олбані сенатор Дейл Вокер вніс законопроєкт, пропонуючи впровадження кари смерти в стейті Ню Йорк й висловив запевнення, що законопроєкт перейде навіть після вето губернатора Маріо Квомо.

БЕРНГАРД ГЕЦ, який стріляв в підземці до чотирьох молодих грабіжників відкинув в суді обвинувачення в посіданні трьох пістоль без спеціяльного дозволу від поліції. Суд не тільки звільнив його від кари за посідання нереєстрованої зброї, але ще й зменшив йому викуп з суми 50,000 дол. до 5,000 дол.

Поширюються контроверсійні інформації про здоровельний стан К. Черненка

Москва. — На Заході все ще поширюються контроверсійні інформації про здоровельний стан генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Константина Черненка. Совєтське пресове агентство ТАСС спершу повідомило, що Черненко тяжкой хворий. Юнайтед Пресс Інтернешенел повідомляло навіть про тяжку серцеву атаку, що її перейшов совєтський лідер і лікарі дослівно привернули його до життя, бо серце вже перестало було функціонувати. Очевидно, він страждає ще також на ефізиму та інші недуги і від 27-го грудня він був відсутній в Кремлі.

Великою несподіванкою для політичних спостерігачів і акредитованих в СССР кореспондентів було друге повідомлення, що К. Черненко брав участь в четвер, 7-го лютого у кожнотижневому засіданні Політбюра. Інформація ТАСС була прочитана також під час передавання новинок на телевізії, але відеострічки про виступ Черненка перед членами Політбюра не показали.

У середу, 6-го лютого головний редактор газети „Правда", органу ЦК КПСС, Віктор Г. Афанасієв публічно подав до відома, що також не є звичне у совєтській практиці, що генеральний секретар ЦК КПСС дійсно хворий, але він виконує свої обов'язки. „Я тільки можу сказати, що товариш К. Черненко є хворий, але про серйозність хвороби можуть говорити тільки лікарі, я ним не є", — заявив Афанасієв. Лондонські джерела підтвердили, що Черненко приходить до здоров'я після масивного серцевого удару. Лондонська газета „Стандарт" заявляє, що інформації про стан здоров'я Черненка походять з дуже довірочного джерела і є правдивими. Спостерігачі пригадують, що ця ж газета перша повідомила про смерть Юрія Андропова, тоді коли інші тільки здогадувались про це. Речники видавництва заперечили, що інформація походить від відомого на Заході совєтського журналіста, що виступає під псевдонімом „Люїс", який в минулому дуже часто висловлював погляди кремлівських лідерів на багато важливих справ. Названа газета також повідомила, що в Москві вважають 61-річного Григорія Романова одним з дуже поважних кандидатів на місце К. Черненка. Поголоски про Михаїла Горбачова майже затихли, там в СССР і тут на Заході.

Закінчився суд над вбивцями священика Є. Попєлюшка

Торунь, Польща. — В середу, 6-го лютого, тут закінчився суд над вбивцями польського священика Єжи Попелюшка. Колишній капітан польської державної безпеки Ґ. Пйотровскі, який очолював групу, що викрала і вбила в жовтні минулого року о. Попелюшка, засуджений на 25 років тюремного ув'язнення. Колишній полковник А. Петрушка, як ініціятор вбивства, також засуджений на 25 років. Їх підлеглі і спільники вбивства — Л. Пекала і В. Хмєлєвскі — засуджені відповідно на 15 і 14 років ув'язнення.

Польське пресове агентство ПАП, яке передало повідомлення про вирок, не наводить жадного пояснення, чому судля не погодився з думкою державного обвинувача, який вимагав для Пйотровского смертної кари.

Ще до винесення вироку польська церковна влада, яка в принципі виступає проти смертної кари, заявила, що буде настоювати на тому, щоб Пйотровський був повішений — у зв'язку з його особливо тяжким злочином.

У СВІТІ

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ речники міністерства сільського господарства ЗСА, Совєтський Союз купує збіжжя не лише від Уряду ЗСА, але і в американських фермерів, приватно. Недавно фармери продали Совєтському Союзу 100,000 тонн зерна. Починаючи з 1-го вересня минулого року, СССР вже купив у ЗСА 14,1 мільйона тонн збіжжя, а до вересня цього року купить ще 7,9 мільйона тонн.

УРЯД ФІНЛЯНДІЇ оголосив, що він передав Совєтському Союзові обломки ракети, яка впала в озеро Інарі на півночі країни 28-го грудня минулого року. Фінський уряд попросив Москву оплатити витрати, зв'язані з пошуками обломків ракети і підняттям їх з дна озера.

ВПЕРШЕ ЗА 16 РОКІВ розчинилися восьмифутові ворота між англійською колонією Ґібральтар, розміщеною на півдні Піренейського півострова, і Еспанією. Ґібральтар був захоплений англійськими військами в 1704 році. Еспанія давно вимагає повернення цієї стратегічної колонії і в 1969 році Ф. Франко закрив границю між Ґібральтаром і Еспанією. Тепер „облога" Ґібральтару Еспанією скінчилася. На церемонії відкриття границі зібралися сотні мешканців колонії, які розмахували англійськими прапорами і співали англійський гимн, а також численні туристи. Границя була відкрита згідно з англійсько-еспанським договором, підписаним 27-го листопада минулого року.

У ВАШІНҐТОН ПРИБУВ з візитою вождь шести мільйонів південноафриканських зулусів Мангосуту Бутелезі, який під час зустрічі в Білому Домі з президентом Роналдом Регеном заявив, що припинення іноземних капіталовкладень в Південно-Африканській Республіці та інші економічні санкції проти Преторії принесуть великі біди негритянському населенню цієї країни. Як відомо, багато американців закликають поклаcти кінець інвестиціям в ПАР з метою примусити її уряд відмовитися від політики апартеїду.

ОБМІННИЙ КУРС ДОЛЯРА на західньонімецьку марку і французький франк досяг найвищого рівня за останні 12 років. У вівторок увечорі в Ню Йорку давали за одного доляра 3,2220 марки в порівнянні з 3,2155 в понеділок і 9,8375 франка в порівнянні з 9,8225.

КОНҐРЕСМЕН ВІЛЛІЯМ Алекзандер, демократ з Арконсо, заявив, що він є переконаний, що вже найвищий час на зустріч між президентом Роналдом Регеном і кубинським диктатором Фіделем Кастром. Він твердив, що Кастро зробив ряд заяв, стверджуючи потребу „нормалізації" відносин з Америкою. Під час розмов на Кубі конґресмен Алекзандер запитав Кастра, чи він відкличе кубинські частини з Африки, на що Кастро відповів що „ця справа є тепер на денному порядку".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Річниця ганебного пакту

У днях від 3-го до 11-го лютого 1945 року йшла у Ялті на Криму конференція з участю Сталіна, Ф.Д. Рузвелта і В. Черчілля з постановами, які тяжать на вільному світі по нинішній день. По нинішній день існують важкі міжнародні проблеми, що їх створила конференція, яка мала на цілі завести новий лад в Европі та поза нею після Другої світової війни, але замість завести лад, засіяла зародки нових воєн і замість створити справедливість, якої не було за гітлерівського режиму і викликаної ним великої війни, створила глум над справедливістю — створила насильство над народами. Франклін Делано Рузвелт нахвалявся, що Ялтинська конференція ніби мала великий успіх, бо там Совєтський Союз (Сталін) погодився приступити до війни проти Японії. Насправді Америці не треба було вже Совєтського Союзу до рішучої перемоги над Японією. І насправді сам Ф.Д. Рузвелт, який перейшов до історії, як великий реформатор внутрішньої суспільної системи в З'єдинених Стейтах, став в міжнародній ділянці спричинником страшенного лиха.

Не знаючи історії Східньої Европи та взагалі Европи і її народів, не знаючи суті большевизму, його кривавого режиму, його забріханости та імперіялістичної забріханости, Рузвелтові чомусь-то заімпонував Йосиф Вісаріонович Сталін і він ставився до нього, як до приятеля, коли він, Рузвелт, разом із Сталіном, відсунув у тінь британського прем'єра Винстона Черчілля у довірочному вирішуванні важливіших проблем. Рузвелт прийняв суґестію Сталіна щодо поділу світу на дві сфери впливів — американську і совєтську. Згідно з таким принципом Рузвелт погодився на поділ Німеччини, Кореї і В'єтнаму на вільну й комуністичну країни. Ялтинська конференція вирішувала долю різних народів, не цікавившися, яка воля тих народів, і Ялтинська конференція підготовила Потсдамський мировий договір, який формально закінчив Другу світову війну та його підписав 2-го серпня 1945 року уже не Рузвелт, а його наступник Гаррі Труман. Ф.Д. Рузвелт помер на мозковий удар 12-го квітня 1945 року. Існує версія, що він уже в Ялті не був цілком здоровий. Насправді, в Ялті він слухав найбільше двох дорадників: не свого державного секретаря Е.Р. Стеттінуса, а тодішнього американського амбасадора у Москві Аварелла Гарримана і радника державного департаменту Альжира Гісса. Ґарриман, ліберальний демократ і політичний русофіл мультимільйонер, що його іменем назване місто при головному шляху Ню Йорк — Олбані, при т. зв. Трувеї, не цікавився народами Сходу Европи ані історією комуністичного руху, ані історією російської імперії. Знову ж Гісс був засуджений 21-го січня 1950 року на п'ять років в'язниці за кривоприсягу у процесі за перевидавання ним тайних американських документів совєтським шпигунам. Це був вислід кампанії тодішнього сенатора Ричарда Ніксона проти інфільтрації аґентури СССР в державному апараті Америки. Після виходу з в'язниці ліберальний Принстонський університет в стейті Ню Джерзі заанґажував Гісса на свого професора. Судячи по тому, як поводився Ф.Д. Рузвелт на Ялтинській конференції під впливом порад Гарримана і Гісса, можна логічно здогадуватися, що вже тоді, напереломі 1944 і 45 років Гісс був на службі Москви. Ф.Д. Рузвелт коротко перед смертю збагнув свою помилку, ствердивши, що Сталін його обманув і замість привернути демократичний лад у звільнених від німців країнах — вчинив ті країни собі, як своїх сателітів. Але він же не дожив ані берлінського „муру ганьби", ані ери холодної війни, ані Корейської війни, не кажучи вже про багато пізнішу В'єтнамську війну, всі ті злощасні наслідки Ялти.

В останньому часі, на наших очах, приходить також в Америці до ревізії поглядів на ролю Ф.Д. Рузвелта в ділянці закордонної політики. Роналд Реґен одверто заявив, що Америка „ніколи не визнала і не визнає поділу світу на вільний і підневільний світ". Винстон Черчілль у своїх споминах, за які дістав нагороду Нобеля з літератури, згадує про Ялтинську конференцію, — не можуть Ф.Д. Рузвелтові забути його промахів історики французькі, німецькі, польські, — Шарль де Ґоль мав такий жаль до Америки, що його не запросили до Ялти і не втаємничили у виступі Д.Д. Айзенгавера в Нормандії, що прогнав з Франції головну квартиру Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО): Німеччина, Польща, Чехо-Словаччина несуть на собі неподільний тягар Ялтинського пакту.

В тому пакті рішено також, що УССР належатиме до членів засновників Об'єднаних Націй. Але тамошні заступники „самостійної" України є глумом над Україною і українцями. І тому в роковини того ганебного пакту в Ялті, що стався тому 40 років, ми, українці не можемо згадувати Ф.Д. Рузвелта незлим тихим словом, а тільки жаліємо, що така видатна постать так страшенно помилялася і накоїла світові й своїй батьківщині такого нещастя.

Яр. Рудницький

ПРО БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ ДОГОВІР

Дня 9-го лютого 1918 року представники Української Народної Республіки підписали мировий договір із представниками центральних держав — Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Туреччини. З українського боку були це — Микола Левитський, Микола Любинський і Олександер Севрюк, з німецького — міністер закордонних справ — Ріхард Кольман, з австро-угорського — Отто фон Чернін, з болгарського — прем'єр міністер — д-р Василь Радославов, з турецького — везір Талат Паша й міністер закордонних справ — Ахмет Несімі Бей.

Берестейський договір мав велике значення для Української Народної Республіки: він потверджував статус України як рівноправного контрагента в міжнародних зносини і завдав нищівного удару делеґації маріонеткового Народного Секретаріяту „Центрального Виконавчого Комітету Рад України" в Харкові, що прибула 21-го січня до Берестя й заперечувала право Центральній Раді „виступати від імені народу". Не зважаючи на галас у цій справі Медведева й Шахрая, Центральні Держави визнали Уряд УНР — тоді Генеральний Секретаріят — за справжнє представництво українського народу й признали йому право політичного контраґента, а не московським поплентачам із Харкова.

У зв'язку з цим варто відмітити одну важливу деталь у процедурі Берестейських мирових переговорів, а саме справу визнання Української Народної Республіки та її Уряду — Генерального Секретаріяту — де юре.

Центральні держави стояли первісно на становищі визнання УНР, а саме через заключення з нею договору, що сам собою імплікував би таке визнання. „Офіційне та юридичне визнання Української Республіки — телефонував Кольман 6-го січня 1918 року до Берліну — може відбутися через укладення нами мирного договору". Приблизно те саме мав на думці й Чернін, коли 12-го січня заявив, що формальне визнання УНР де юре „як самостійної держави союзними державами знайде своє відбиття у мировому договорі". Так думали й інші контраґенти. Все ж сталося інакше. Проголошення Центральною Радою ІУ-го універсалу 22-го січня 1918 року спонукувало берестейських контраґентів України змінити своє первісне становище: Українська Народна Республіка стала де факто суверенною державою. Для правосильности її акцій на міжнародному форумі треба було визнати її повноцінною державою й де юре й щойно тоді підписувати договори й т.п. З дотеперішньої концепції визнати УНР „офіційно й юридично" посередньо через договір, прийнято нову: визнати УНР де юре прямо й безпосередньо, а щойно опісля підписувати з нею мирний договір. І так 1-го лютого 1918 року Центральні Держави заявили визнання УНР де юре. Сам же договір підписано дев'ять днів пізніше.

У вступі до договору є виразна згадка про ІУ універсал:

„Тому що Український Народ в протягу сучасної світової війни проголосив себе незалежним і виразив бажання превернути мирний стан між Українською Народною Республікою і державами, що знаходяться у війні з Росією, постановили правительства Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини заключити мирний договір з правительством Української Народної Республіки; вони хотять сим вчинити перший крок до тривалого і для всіх сторін почесного світового мира, котрий не тільки має покласти кінець страхіттям війни, але має також вести до привернення дружних відносин між народами на полі політичному, правному, господарському й умовому..." (Цитовано за М. Ґецом: „Українська Держава 1918 р. як підмет міжнародього права" в збірнику „За велич нації", Львів 1918, стор. 107).

Цей вступ свідчить недвозначно проте, що Центральні Держави заключали договір із Українською Народною Республікою та її „правительством", як міжнародно визнаним (передше) партнером і що сам договір мав іншу ціль: „тривалий і почесний світовий мир", а не (посереднє) визнання УНР, як суверенної держави — контраґента, бо вона вже була такою на основі актів 22-го січня 1918 („де факто") й 1-го лютого 1918 („де юре"). Про різниці між урядами „де факто" й „де юре" пор. працю N.D. Houghton-а „De facto Governments. A Study in International Law and American Policy." Urbana 1920.

У статті ІУ договору забезпечувалося за Урядом УНР пасивне і активне право легації, тобто УНР мала право приймати й встановляти дипломатичні станиці (амбасади, консульства, місії, легації) в широкому світі, чим уперше в модерній історії поставлено Україну на міжнародну мапу в дипломатичному світі.

Дуже важливою була стаття Х договору, що забезпечувала рівність українській мові, коли йшлося про інтерпретацію текстів договору. Отак українська мова вийшла на міжнародний форум як рівна з рівними. (Яка різниця у пізнішому трактуванні української мови окупаційним урядом СССР, що визнає тільки російську мову для міжнародного вжитку!)

• • •

Отак Берестейські події з 1-го лютого — визнання України „де юре" на міжнародному полі — й 9-го лютого — практичне здійснення й потвердження цього визнання — дали Українській Народній Республіці державну підметовість у міждержавних взаєминах. Україна стала повноправним і повноцінним членом міжнародної спільноти, чи — як хотів поет — засіла „в народів вольнім колі". Цього історичного факту не можуть ані промовчати, ані заперечити московсько-большевицькі „історики" — підбрехачі в СССР, ані біло-московські патріоти в екзилі, що хотіли б всенародних „плебісцитів", голосувань у справі суверенности України як держави. Лютневі події з 1918 року є й залишаться назавжди об'єктивним мірилом українського державницького минулого й міжнародних успіхів УНР.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про відвічну тему

Відношення батьків до дітей та дітей до батьків — це відвічна тема, яка здається, ніколи не сходить з умів та розмов, з п'єс, фільмів, повістей, а перш усього із живого, щоденного життя.

І не зважаючи на це, а може власне і тому, завжди можна її порушувати, бо постійно винаходяться нові аспекти, нові проблеми, про які ще перед кількома роками навіть ніхто не думав.

Ось в останніх днях станула руба проблема коли та наскільки давати молодим людям свободу дії та де цю свободу можна дещо „прикоротити".

Право переглядати підозрілих за пачкування наркотиків та інших недозволених речей на терен школи, учнів, (яке дав своїм рішенням Верховний Суд) викликало в одних батьків повне задоволення, а в інших обурення, бо, мовляв, „тільки батьки мають на те право, а не учителі чи інші шкільні власті". Немає найменшого сумніву, що завжди та всюди батьки повинні бути тими, які знають, що їхні діти роблять і вони за їхні вчинки відповідають. Але в сьогоднішніх американських обставинах, де більшість батьків зустрічається із дітьми лише коротко увечері, де велика кількість матерів вже не виконує обов'язків материнства, як єдиної професії, а працює для заробітку, чи для кар'єри — відношення батьків до дітей є дуже інакше, дивне, а в першу чергу не вистачаюче. І так діти ростуть самотужки, а школи та інші подібні виховні чинники ніяк не можуть заступити родинної атмосфери, взаємного довір'я, а тим і повної контролі над вчинками і способом життя молоді.

Так, сьогоднішня система життя, в якій і ми як українська спільнота находимося, ніяк не сприяє витворенню добрих взаємовідносин поміж батьками, а дорослими дітьми, які з природи речі та в кожній системі мають нахил бути негативно наставленими до всього, що виходить з уст та поглядів старших, а вже особливо батьків.

Отож, щире обурення чується з уст молодих людей, на тему останнього розпорядження, хоча воно вже давно повинно було увійти в життя, щоб принаймні частинно запобігти тому, що сьогодні коїться у середніх американських школах та серед шкільної молоді.

Але немає сумніву, що добре було б мати настільки гарного відношення до молодих людей, щоб могти їм та їхнім словам довіряти, а передусім знати, коли вони вже у тому віці, що можуть за себе справді відповідати.

Цей балянс сьогодні особливо важко знайти, а свобода думки і вчинків молоді так широко пропагована в американській спільноті ніяк в тому не допомагають. Саме ті взаємовідносини поміж „дорослими" дітьми і батьками у виїмково складних і дразливих випадках так різко виставленого на денне світло гомосексуалізму, стали тепер ще більше яскраві через різні телевізійні програми відкриті для дуже широкої публіки. І знову ніхто не сумнівається, що вирозуміння і довір'я батьків до дітей, навіть коли вони вже самостійні, страшенно важливі моменти, але... чи у тому відношенні не мусить бути взаємна пошана до поглядів другої сторони? Коли молода людина має право за законом рішати та робити рішення за своє життя, чи не має вона обов'язку пошанувати погляди та переживання батьків, як і взагалі старших людей, які ніяк не встигають дотримувати кроку у темпі життя та його змінах, а часом і його розуміти?

І так відвічна, завжди актуальна тема, відвічне, завжди актуальне твердження: „Ми вас не розуміємо, а ви нас не розумієте" — знову стоїть в цілій силі перед нами.

О—КА

Іван Кедрин

УНІКАЛЬНИЙ ТВІР

II.

Велике враження на Петра Григоренка зробила книжка Івана Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація". Він згадує про „покаяння" Дзюби у зв'язку з пречисленними спробами большевицьких проводирів переконати його, щоби і він, Петро Григоренко, „покаявся", а повернуть йому ступінь генерала і катедру в Академії. „Але я (пише він) так і не навчився усміхатися дурницям і схилятися перед неправдою". Вперше арештували його у 1964 році. Заслали його, як уже згадано, до трьох різних „психушок", в яких разом перевів шість з половиною років. На волі не приймали його ніде на працю. Жив на утриманні своєї дружини, яка працювала дома, заробляючи кравецтвом. Опісля, замовчуючи, хто він саме, шукав фізичної праці. Шпигуни КҐБ стежили за ним і швидше чи пізніше його розшифровували, що мало за наслідок звільнювання його з праці.

Вступивши на шлях боротьби проти дійсности в СССР, Петро Григоренко став членом-основником спершу Московської Гельсінської групи, опісля Київської. Він знайшов шлях до „Самвидаву", де поміщував різні речі і поширював їх. Описує, як КҐБ ганялося за видавцями „Самвидаву", як переводили обшуки в щораз інших помешканнях і виарештовували одного за одним дисидентів. Тоді теж, в ході своєї боротьби проти режиму, познайомився з проблемою прогнаних з Криму татар і став їхнім оборонцем, виступав на їхніх протестаційних зборах та став з роками чи-не їхнім національним героєм. І це теж проблема, яка не повинна бути нам чужою, бож Крим — це ж чудовий своїм підсонням півострів над Чорним морем, який не відділений від України ніяким природним кордоном. І кримські татари завжди мали сантимент до України.

Важко хворіючи, подався на видачу йому дозволу виїхати закордон для лікування, яке стало в СССР неможливе. Сам собі не вірив, коли такий дозвіл дістав 4-го листопада 1977 р. Коли він прибув до Америки, то на летовищі зустрів його великий гурт приятелів-однодумців, між ними представники вдячних татар. Успішно оперував його український лікар д-р Любомир Кузьмак в асисті кількох інших лікарів, що їх він називає за іменем. Лікарі і шпиталь відмовилися від будь-якого гонорару. Прославляє Америку, але й пізнав вже також темні сторінки тутешнього життя, як вуличне злочинство.

Григоренко твердить, що „не пише історії, а тільки описує своє життя". Це не так. Його книга має величезну вартість для пізнання коливань української політичної думки і величезну вартість для найбільш авторитетного з'ясування „дійсної дійсности" в підсовєтському пеклі, що його конституція і писана програма компартії представляють, як рай. Петро Григоренко не виправдує себе — він найгостріше таврує самого себе за свою легковірність. Він пише „я тільки дурив себе заради того, що підтримувати віру в „непомильність" вождя..."

Книга Петра Григоренка це не тільки історія, а й епопея. Це епопея мартирології України й українського народу та всіх людей доброї волі і доброї віри, які без уваги на націю і віровизнання терплять від большевицького режиму. Солженіцин виявив по-майстерному жах ГУЛагів, Григоренко режим імперії з її „психушками". Треба погратулювати Видавництву „Українських Вістей" в Дітройті, що видало цей твір, дармащо напевне знайдуться наші люди, які живуть у добробуті, не зазнали на собі благ большевицького режиму та не всилі вглибитися в психіку людей, які пережили нужду за царських часів і захопилися оманними комуністичними гаслами. Григоренко не — єдиний, який тими гаслами захопився і, шукаючи правди, повірив, що та правда в компартії. Адже за української визвольної війни-революції постала Таращанська дивізія. Гаслова „Енциклопедія українознавства" подає, що постала там було 27 відсотків українців, — це було тоді, коли її командування перебрав Антонов Овсієнко. Насправді, в самих початках, вона мала куди виразніший український характер — і боролася проти Дійової Армії Ук-

(Закінчення на стор. 4)

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР з Ню Йорку Даніел Мойнигем публічно підтвердив, що совєтська тайна поліція КҐБ вчасно відкрила, що в совєтській місії при ОН, є совєтський „зрадник" і шпигун, який співпрацює з американською розвідкою. Цим нібито „зрадником" був Аркадій Шевченко, який перед негайним відкликом до Москви, зрезигнував зі свого совєтського громадянства і попросив політичного азилю у американсього Уряду. Майже протягом 32-ох місяців Шевченко співпрацював з американською Сі-Ай-Ей, здобуваючи довір'я в американських колах, що уможливило йому дістати політичний азиль.

ВИДОБУТОК НАФТИ в Совєтському Союзі зменшився в 1984 році у порівнянні з 1983 роком. Англійські експерти вважають, що це перше зниження видобутку нафти в СССР за післявоєнні роки.

Богдан Остап'юк

ДО 30—РІЧЧЯ СМЕРТИ Й. СТАДНИКА

III.

Закінчення

Іван Менделюк у своїй статті „Й. Стадник — піонер українського театру" так згадує про нього: „Серед цілого ряду постатей, діячів театру Галичини — Стадник зайняв провідне місце не лише завдяки своїй мистецькій обдарованости, але й особистим прикметам — життєвому оптимізмові та невичерпній кипучій енергії, яка не залишала його ціле життя. І тільки завдяки цим прикметам він успішно перескакував із своїм театром злидні та тісноту сцени — клітки галицького містечка. Під впливом цих ударів, він нераз падав, але туга і фанатична любов до рідної сцени окрилювали його і він знова, гордо підносив голову, без жадної підмоги, вставав — все наново починаючи. І серце мистця знову сміялося, а душа промінювала на сцені перед вдячними глядачами — його райдужною яскравістю акторської палітри. Йосип Стадник зійшов з театральної сцени, залишаючи по собі нев'янучий вінець слави і вдячности українського народу. Історія української культури запише його ім'я золотими літерами".

Лавро Кемпе у своїй статті „Йосиф Стадник" згадує: у своєму театрі Стадник був речником театральної дисципліни та вирішував вибір репертуару, твердо базуючись на загально-европейській клясиці та тогочасних напрямках модерної драматургії у найширшому діяпазоні від музично-вокальних жанрів — опера, музична комедія, оперета легкого жанру, а кінчаючи побутовим і історичним дорібком української драматургії. Завдяки тій різноманітності і багатству репертуару, театр під дирекцією Стадника був для молодих акторів свого роду театральною академією. В тому театрі молоді адепти набували сценічного знання. Все, що появлялося нового на ринку европейського театрального життя, всі характеристичні появи театрального процесу, він негайно включав у репертуар свого театру, чим підтягав український театр до високого европейського рівня. Понад пів століття він вірно і віддано служив своїй чарівній Пані Мельпомені... Своєю працею, великими зусиллями і чималими осягами він станув побіч найбільших творців і діячів українського театру. З театрального гнізда Й. Стадника вилетіли в широкий український світ такі „птахи високого польоту", як Лесь Курбас, Й. Гірняк, А. Бучма, М. Крушельницький, М. Бенцаль. Хоч ворог обпалив їм крила, але на перекір його плянам вони записалися добре в книзі буття української театральної культури".

Леся Кривицька, відома актриса українських театрів, яка часто виступала зі Стадником у різних ролях, у своїй книжці „Повість про моє життя" згадує про Стадника: „Серед діячів українського театру в Галичині, чи не найцікавішою постаттю є Стадник. Режисер, актор, перекладач, громадський діяч і невтомний організатор, — таким знають цю людину, що півстоліття свого життя, в жахливих умовах утисків і поневірянь, присвятив служінню українському мистецтву. Як актор Й. Стадник чудово відчував стиль твору, його національні особливості. Він був прекрасним виконавцем ролей українського клясичного репертуару, який, мабуть, переграв буквально увесь. Крім того Стадник створив блискучі образи і в західньоевропейській клясиці. Слід відзначити, що сам Стадник переклав з чужих мов для української сцени понад 30 п'єс світової драматургії. Доречно згадати тут і дружину Стадника Софію Стадникову. Це була чудова артистка. Приємна зовнішність, живий темперамент, емоційність, гарний голос, — усі ці якості дозволяли артистці багато років бути одною з найкращих героїнь західньоукраїнської сцени. Стадникова як артистка була зразком для мене, в неї я багато чого навчилась".

Іван Німчук, колишній редактор „Діла", у своїй статті „Йосип Гірняк" (З приводу смерти заслуженого діяча української сцени) пише: „Стадник, хоч сам не співучий зважився виставити цілу низку найкращих европейських опер — уперше в такому числі на українській сцені. Театр „Українська Бесіда" під керівництвом Стадника за часів Австрії, був, мабуть, останнім з тих українських театрів Галичини, що про їх вистави згадують з такою нескриваною тугою та з таким глибоким сантиментом і навіть пієтизмом всі старші українські громадяни. Майже всі ті оперети, як теж деякі п'єси, що він їх звичайно режисерував, він їх перекладав чи переробляв, переважно сам, і так присвоїв українській сцені у своєму житті понад 100 п'єс. Як актор Стадник був першорядний і його слава лунала колись по всій нашій батьківщині. З другим приходом большевиків на західні українські землі, вриваються всі наші інформації про оцього талановитого завжди живого і такого заслуженого для української сцени діяча, яким був Стадник. Таким він і перейде до історії українського театру, що його тернистий шлях він верстав впродовж повного півсторіччя".

Теофіль Демчук, колишній актор і адміністратор, автор численних статтей про корифеїв української сцени та театрів, так згадує про Стадника: „Розглядаючи театральну діяльність Й. Стадника, треба ствердити, що він був невтомним трудівником на театральній ниві у важких політичних, матеріяльних і моральних умовах. У відношенні до акторів був делікатний, проте суворий, вимагав від них доброї роботи та виробляв у них почуття спільноти. Справжній актор, говорив він, мусить вміти відтворювати характер виразно, цілком протилежний його внутрішньому єству, мусить вміти підняти себе до рівня характеру створеного образу. І такі ж характерні образи він сам творив. Як режисер Стадник застосував методу художнього реалізму. Він мав хист спостерігати на інших сценах, і все, що краще, застосовував на українській сцені. І робив це вміло, про що свідчать спогади його сучасників та театральні рецензії розсіяні по часописах і журналах. Своїм походженням і всією своєю діяльністю, Стадник був справжнім демократом, служителем народу на театральній ниві. Це був справжній патріот українського театру ще й з дипльоматичним хистом. Проте в добу культу особи Стадника не обминули неслушні репресії, які завели його до Углича над Волгою. Під кінець свого життя написав він цінні спогади про свою театральну діяльність

(Закінчення на стор. 4)

Караються, мучаться, але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді боровся б за Україну"

Л. Лук'яненко

Сини ідуть слідами батька

Петро Січко

Петро Січко народився в 1926 році. Він одружений зі Стефанією Петраш, має троє дітей. Січки — Стефанія і Петро - є інженерами.

В 1947 році Петра Січка засудили на кару смерти, яку опісля змінили на 25 років ув'язнення. Як причину „злочину" подали, що він був старшиною Української Повстанської Армії (УПА). В 1957 році його звільнили з ув'язнення в результаті амнестії.

Після звільнення П. Січка постійно переслідували органи КГБ. Вони вимагали від нього писання статтей до преси, в яких він мав би осуджувати свою минулу діяльність, а коли Січко відмовився це виконувати, його почали звільнювати з праць. Були також намагання застрашити Січка і примусити його співпрацювати з КГБ. Йому погрожували, що сини не зможуть студіювати на університетах. Його сина Василя, народженого в 1956 році, викинули з факультету журналістики Київського університету в 1977 році, хоч він мав дуже добрі оцінки в студіях, після того як Василь відмовився кооперувати з КҐБістами. Його другий син Володимир народжений 1960 року почав студіювати на факультеті математики Київського університету в 1977 році. Володимира також хотіли змусити доносити на свого батька і брата Василя.

В 1978 році Петро Січко і його син Василь відмовилися від совєтського громадянства і домагалися безуспішно виїзду закордон. У тому часі вони вступили в члени Української Гельсінкської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод.

У 1979 році під час похорону Володимира Івасюка, відомого молодого львівського композитора, вірогідно, замученого окупантами, Петро Січко виголосив промову. Василь Січко, між іншим, піддав думку, щоб дату 22-го травня, день похорону Івасюка, обходити як день жалоби і згадки про всіх українських історичних постатей, які повмирали серед загадочних обставин.

У цій промові Петро Січко сказав, що він і його син Василь є членами Української Гельсінкської Групи, яка бореться за людські права в Україні і національні права українського народу. Він звернувся із закликом піддержувати і помагати цим заходам. Він дослівно заявив таке: „Приїхавши сюди, ми застали села прикрашені квітами і зеленню. Так що, незважаючи на сорокалітню політику утиску національного духу і атеїстичної пропаганди, наші народні традиції і віра є живими. Український народ мусить зберегти себе і свою культуру".

5-го липня 1979 року Петро і Василь були заарештовані і обвинувачені в порушенні статті 187-1 Кримінального Кодексу УССР. Суд над ними відбувся 4-го грудня 1979 року. Розправа була в закритому суді, так що дружина Петра Січка довідалася про суд щойно 7-го грудня. Обидва, батько і син, відмовилися від перед судового слідства, як також не брали участи в судовій розправі, протестуючи тим проти закритого суду. Суд засудив Петра Січка на три роки позбавлення волі в т. зв. поправчих таборах суворого режиму, а сина Василя також до трьох років у таборах праці (читай концентраційні табори). Вкоротці після судової розправи Петро Січко перейшов серцеву атаку і тепер знаходиться в таборі для кримінальних злочинців під адресою УССР, Ворошиловградська область, м. Брянка -6, УЛ - 314/11.

6-го грудня 1980 року молодший син Петра Січка, Володимир, був заарештований після того як він відмовився від совєтського громадянства і служби в совєтській армії та виявив бажання еміґрувати з Совєтського Союзу (Володимира Січка також викинули з університету, як і його брата Василя). 9-го січня 1981 року Володимира Січка засудили на три роки ув'язнення в т. зв. таборах поправчого суворого режиму.

В той час були намагання викинути з праці дружину Петра Січка, Стефанію, яка затруднена як інженер в машиновому заводі в Долині. Вона живе разом зі своєю донькою, 1963 року народження, в м. Долині, вул. П. Мирного 14. Івано-Франківська обл., УССР.

Подаємо в хронологічному порядку моральний (і фізичний) терор родини Січків, доконаний органами КГБ: 7-го березня 1979 року відбувся обшук у родині Січків; 20-го квітня - допит в КГБ Петра і Василя Січків; 5-го липня в м. Долині заарештували Петра і Василя Січків під закидом „поширювання завідомо неправдивих вигадок"; 7-го липня в помешканні П. Січка зробили обшук; 10-го липня перевели П. Січка з Івано-Франківської тюрми до Львова; 22-го листопада вручили обвинувачуючий документ, якого П. Січко відмовився підписати (в цей день, між іншим, П. Січко мав серцеву атаку); 4-го грудня відбувся суд над П. Січком і його сином Василем; П. Січкові закидували виступ на могилі В. Івасюка і його протест проти репресій і арештів членів УГГ; на суді П. Січко склав заяву, що, згідно зі статтею 50 конституції УССР він суду не визнає; від останнього слова відмовився; його тоді засудили на 3 роки суворого режиму; 10-го грудня йому доручили у в'язниці вирок, який він відмовився підписати; 25-го грудня П. Січка відправили в концтабір в м. Брянка Ворошиловградської обл.; в березні 1980 року декан механічно-математичного факультету Київського університету Завало підписав наказ про звільнення з університету сина Володимира „за неуспішність". Після того як студенти виступили на його захист, декан заявив, що Володимира виключили за те, що його батько і брат націоналісти, які перебувають в тюрмі; 6-го березня Петра Січка побили в концтаборі; 6-го грудня заарештували Володимира Січка за „ухилення від призову на військову службу"; 9 січня 1981 року в Долині Івано-Франківської обл. відбувся суд над Володимиром (головою суду був Малюта, на суді не було ані обвинувача, ані оборонця, Володимира засудили на 3 роки табору суворого режиму, після суду його відправили в концтабір в м. Вольнянську Запорізької обл.); 26-го травня 1982 року за десять днів перед звільненням в концтаборі був заарештований Петро Січко, якого обвинувачували за статтею 187-1 КК УССР: „поширення завідомо неправдивих вигадок", сфабрикувавши на нього „справу"; Петра знову засудили на 3 роки ув'язнення.

Вшанували проф. В. Стасишина у його 75-річчя

Біля сотні приятелів, родина, друзі по зброї, колишні учні професора ще з торговельної і гімназії у Львові, гості з Канади — Торонто, Монтреаль, зі стейту Ню Джерзі з'їхались в неділю, погідного осіннього дня, 27-го жовтня 1984 року до Українського Народного Дому в Гартфорді, щоб вшанувати всім відомого Володимира (Влодзя) Стасишина з його 75-літтям.

При вході з китицею квітів привітали свого вуйка Віра й Арета Сивенькі, а Володимир Саляк, господар свята, ввів ювілята та його дружину в залю під оплески присутніх та спів „Многая літа".

Місцевий парох о. шамбелян Стефан Чомко, до речі, відомий зі своїх старань як „миротворець" української спільноти, на прохання господаря провів молитву та розпочав це свято піднесенням тосту в честь ювілята. У своєму слові о. парох привітав проф. Стасишина з 75-літтям, щиро подякував йому за жертвенну працю на протязі років для добра церкви, побажав йому кріпкого здоров'я та прожити ще многі літа.

Коли гості підкріплювались смачним буфетом, який приготовила Евгенія Ковальська з допомогою союзянок, господар свята представив гостей за головним столом, родину, близьких приятелів. Від односельчан привіт склала Соня Радько, довголітня голова місцевої ОЖ ОЧСУ. Привітавши мило і дотепно ювілята вона згадала про безжурні веселі часи із рідного села Мшани, де вони виростали та провели молоді літа. Пригадала його „голубку" Стефу, але не суджену, бо дійсну голубку знайшов собі він у Манчестері, Англії, з якою одружився і приїхав в Америку. Потім привітав проф. Стасишина друг і знайомий ще з табору у Рімні та з Манчестеру, Петро Семенюк, чоловік Олі Семенюк, теж односельчанки й учениці ювілята ще з торговельної гімназії у Львові. Відтак промовляв колишній старшина I УД Володимир Саляк, активний член Братства Дивізійників та кількакратний голова Гартфордської станиці. Він разом з ювілятом перейшли старшинський вишкіл. Згадав він спільні переживання з вишколу, як наприклад, славний 10-кілометровий біг, який закінчився для них обидвох „ледве ходом" під вигуки й оплески учасників школи.

Потім господар представив наступного промовця інж. Олександра Пришляка, теж побратима по зброї, голову Крайової Управи Товариства за Патріярхат, довголітнього директора української парохіяльної школи, колишнього голову місцевого УККА, диригента парафіяльного хору „Діброва".

О. Пришляк підкреслив незвичайну скромність Влодзя Стасишина, сказав, що він є непересічною людиною, експертом свої професії — бухгалтерії; він також любитель, знавець музики і співу, і йому належиться сьогодні признання і шана.

Наступним промовцем був колишній хорунжий I УД Михась Шевчук, диригент хору у сусідній парохії св. Йосафата в Ню Британ, Конн. Він рівнож активний член Братства, а також бувший голова Гартфордської станиці. Вітаючи ювілята він згадав деякі фрагменти зі спільно пережитих часів на старшинському вишколі. Вони обидва знанні музики і любителі співу, їм пісня часто ставала розрадою, а інколи виручала із складних обставин чи пригод. В кінці цієї частини програми свята господар попросив до мікрофону теперішнього голову Братства Дивізії Григора Южина, який від імені станиці Гартфорду склав ювілятові та колишньому голові місцевої станиці привітання і вручив йому Грамоту, що її артистично виконав Михась Шевчук.

Несподіванкою був виступ гостя з Монтреалю басабаритона Володимира Моти, який виконав три пісні козацького жанру, сам собі акомпаніючи на бандурі. Своїм м'яким і приємного тембру голосом він полонив слухачів, за що присутні винагородили його рясними оплесками.

На закінчення зворушений до сліз ювілят, подякувавши всім за таку милу несподіванку, сказав, що це вперше в житті він переживає таку радість. Подякував перш за все своїй дружині Стефі, сестрі Галині Баландюк і Е. Ковальській, які були мотором того свята. Подякував він отцям, союзянкам, приятелям, родині, численним гостям.

На пропозицію господаря В. Саляка замість подарунків ювілятові переведено збірку на такі цілі: Український Гарвард — 200 дол.; Фонд I УД — 100 дол. сиротам у Бразилії — 215 дол. Збірку перевели Стефа Балко і Роман Сокольський.

Отець Роман Білецький молитвою закінчив це свято. Однак, гості під час перекуски ще довго гуторили, обмінюючись враженнями про цю милу товариську зустріч.

Сильвестер Демкович

Св.п. Іван Лапчук

Народився св.п. Іван Лапчук в селі Корчмині, повіт Рава Руська. Після закінчення Перемиської української гімназії І. Лапчук зголосився до Українських Січових Стрільців, щоб зі зброєю в руках боротися за відновлення української держави. Коли Галичину признали за Польщею, він разом з іншими стрільцями переписався до австрійського війська. Півтора року був кадровим у Ряшеві, відтак був висланий на італійський фронт.

Після закінчення Першої світової війни Іван Лапчук зараз же зголосився до Української Галицької Армії, в якій боровся з ворогами української держави в 5-ій Сокальській Бригаді в I-му Корпусі. В 1920 році був інтернований в польському таборі, де панував страшний голод. Більше як по піврокові його матері пощастило вирвати його звідти.

В 1920-21 році вступив у віденську високу хліборобську школу, яку закінчив „відзначаючо" зі ступенем маґістра-інженера. Перший рік навчання пройшов у холоді і голоді, бо його вдові-матері вдалося позичити на його освіту лише 20 долярів, за які він мусів прожити і вчитися цілий рік. Тому що вчився дуже добре, діставав знижені оплати за університет. В 1925 році він закінчив хліборобську школу зі ступенем маґістра інженера. Працював на рідних землях, був якийсь час редактором „Сільського Господаря" і викладачем у Львівському університеті. За написані ним наукові праці Наукове Товариство ім. Шевченка прийняло його як дійсного члена НТШ у Львові.

При цій нагоді хочу сказати дещо про матір св.п. І. Лапчука. Ця неграмотна селянка, яка повдовіла вже в 1915 році, маючи чотирьох дітей і 6 гектарів поля. Вона розуміла, яка є велика потреба в українських високоосвічених людях. Неймовірно тяжкою працею, величезною ощадністю ця селянка потрапила виховати синів на чесних, працьовитих, незломних і вірних синів України, а двом, Іванові і Василеві, дати можливість здобути вищу освіту у Відні. А до того ще, ця спрацьована мати, яка вистоювала з харчовою передачею чи чистою сорочкою під в'язницею, оббивала пороги адвокатів, шукала шляхів, як вирвати синів з таборів полонених, де українські вояки вмирали з голоду, холоду та різних хворіб, вже старенькою, мусіла покидати рідну землю, лишати рідну хату та насиджене багатьма віками своє гніздо, вигнана на жужину ворогами, маючи вже 81 рік. Це на її плечах були і малесенькі діти, і жінки, внуки і правнуки та ще двоє коней, корова тощо, яких треба було годувати і поїти під час стоянок потягу, рвучи траву і зілля худобі та дбаючи, щоб вся родина рівномірно, одержала свій скупий харчовий пайок.

„Їм і тільки Їм (матері) я, а відтак мій наймолодший брат Василь, якому було три роки, як померли тато, завдячуємо, що покінчили високі школи у Відні і стали до праці для рідного народу. За мої труди мене прийняло Наукове Товариство ім. Шевченко у Львові, як свого дійсного члена, а брат Василь став ученим працівником сільсько-господарського інституту у Львові, вже після переселення 1946 року. Обидва ми з Василем посвятили свої найліпші сили й знання рідній землі й рідному народові" — писав св.п. Іван Лапчук в своїх споминах „Мої Мати".

Були то важкі часи після закінчення війни. Не знати було, кому приділили Корчмин і околиці: чи Польщі чи совітам, бо були раз одні, раз другі. Совіти вивезли внука Михайла в Росію. Вкінці устійнили, що границя Польщі перебігала Солокією а на сході Бугом. Отже, Корчмин і околиці по Солокію припали Польщі. Але польська влада держалася тільки міст і тільки в день приходили військові польські частини в село, т.зв. Корпуси Внутрішньої Безпеки, а вночі вже були партизани. Були різні. Найбільшою партизанською групою була українська (УПА). Були теж різні польські партизани, а на службі совєтам були так зв. „стрєлки". Від селян домагалися не тільки утримання і харчів, а також фурманок.

Поляки забрали її сина Михаля, обвинувативши його в співпраці з українськими партизанами спершу до Томашова Люблинського, а потім на „замок" в Люблині.

В 1946 році було переселення українців до совітів. Багато корчминців і інших українців не хотіли туди їхати. Белзський парох видав бажаючим українцям метрикальні посвідки, що вони поляки і так посідачі таких посвідок позіставали вдома. З часом польська влада зорієнтувалася, в чім річ, белзського пароха заарештували, а українців з Корчмина і околиць вивезли в 1947 році на північні понімецкі землі (Зємє одзискане). Хоч залізничний двірець був 5 км віддалений від Корчмина, в Корчеві зі страху перед українськими партизанами поляки наказали їхати понад 40 км польовими дорогами аж до Томашова Люблинського. Польська Служба Безпеки забрала ще одного члена родини Лапчуків і вивезла його на Домб. під Краковом, де він просидів в голоді і холоді півроку. Так старенька прабабця очолила це сумне переселення, стараючись зберегти дітей, жінок та худобу.

В Лемборку приділили їм хату без вікон і дверей, непридатну для життя і зимівлі. Прийняв їх всіх один переселенець з Корчмина. На весні допомагаючи один одному, почали копати, орати, сіяти...

Св.п. І. Лапчук зробив ще останню послугу своєму народові, розпарцелювавши землю на Помор'ї. З цього скористалися в першу чергу лемки та інші виселені з українських земель українці, як наприклад, Корчминці з околицями. Кілька днів після закінчення і легального оформлення парцелювання земель вийшов наказ припинити це. На щастя, наказ спізнився на кілька днів.

Помер св.п. І. Лапчук 12-го липня 1984 року. Похований біля своєї улюбленої дружини-друга, вчительки Марії з Галоньків, невтомної працівниці на українській шкільній ниві. Якось розповідала мені „Не раз були накази від польської влади" не вільно вчити дітей по-українськи, але всі діти, яких вчила, я потрапила, не зважаючи на наказ, навчити читати й писати по-українськи". На могильних плитах у неї книжка, у нього — колиски пшениці. Світлої пам'яті Іван і Марія Лапчуки ціле життя віддали праці в користь рідного народу, а посіяне — зійде.

Як відомо, після заведення карток треба часто було стояти в чергах довгими годинами старому і хворому І. Лапчукові, щоб дістати жменю круп чи шматок хліба, або довідатися, що все випродано. Дошкуляв також че не гірше голод духовний, бо церкви залишилися на рідних землях, разом з книжками або згоріли, і люди з'їжджалися не раз за 50-60 км, щоб послухати Біблію, релігійного змісту книжки, прослухати з платівок награні Служби Божі (Гнатишина, Климкова, Кардаша) чи інші релігійні пісні, тому дякую від імені Покійного за святочні і харчові пачки банкові „Самопоміч", пластовим сеніорам С. Шуровському, Софії Шумило, Надії Чавс, дивізійникові Р. Юшкевич, П. Рогатинському, банкові „Будучність", сестрі-протестантці за релігійні платівки та Біблії чи Євангелію.

Надія Бжеська

ДОРОТІ КУДАГІ. 62-літня бабуня, яка є дуже активна в ірляндських колах Ню Йорку, старається тепер, щоб бути першою жінкою яка провадила б славною парадою ірляндців в день св. Патрика. Парада відбувається 19-го березня кожного року на головних вулицях Ню Йорку та притягає тисячі учасників. Досі в історії цих парад, які відбуваються вже безпосередньо 223 роки, ще ніколи не було жінки на пості головного провідника.

15-го ЛЮТОГО 1985 р. МИНАЄ РІК ВІД СМЕРТИ

письменника, гумориста, журналіста,

СЛ. П. ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО ІКЕР-а

За спокій Його душі в лютому 1985 р. будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

Подаємо місцевості і дати:

ВАШІНҐТОН, Д.К. — 13-го 10 год. в каплиці
15-го, 9 год. в соборі Пресвятої Родини.
ГАНТЕР, Н. Й. — 16-го, 9 год. в церкві св. Івана Хрестителя.
ДІТРОЙТ, Міш. — 15-го, 9 год. в церкві Непорочного Зачаття П.Д.М.
ЕДМОНТОН, АЛЬБЕРТА, КАНАДА — 16-го, 9 год. в церкві св. Юрія Переможця.
КЕРГОНКСОН, Н. Й. — 16-го, 9 год. в церкві св. Трійці.
НЮАРК, Н. Дж. — 16-го, 9 год. в церкві св. Івана Хрестителя.
НЮ ЙОРК, Н. Й. — 15-го, 10 год. в УПЦ св. Володимира
16-го, 9 год. в церкві св. Юра.
ПАССЕЙК, Н. Дж., — 16-го, год. 6.15, церква св. Миколая.
ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА — 16-го, 8.30 год. в церкві св. Димитрія.
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — 16-го, 8 год. в катедральному храмі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії.
ЧИКАҐО, ІЛЛ. — 16-го, год. 7.30 в соборі св. Володимира і Ольги.
ЮТИКА, Н. Й. — 16-го, 8 год. в церкві св. Володимира
В НОРТ-ПОРТ, ФЛОРИДА — Поминальна Літургія відбулася раніше.

Згадаймо Дорогого І. Керницького в молитвах.

В Ню Йорку, 16-го лютого, о год. 10.30 (після Богослуження в церкві св. Юра) зійдуться друзі і прихильники Ікер-а в домівці Спортового Клюбу при 122 Друга Аве., щоб згадати Його, оглянути прозірки з Його життя, прослухати уривки з листів і спогадів.

До участи запрошують
Управи
Об'єднання Українських Письменників „Слово"
Спілки Українських Журналістів Америки

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що по довгій і тяжкій недузі, 6-го лютого 1985 р. відійшла від нас у Вічність наша Найдорожча Сестра і Кузинка

бл. п. НАТАЛКА зі СТАНЕЦЬКИХ САЄВИЧ

ПАНАХИДА в похоронному заведенні Дучинські і Черко, 111 Yonkers Ave., Yonkers, N. Y., в п'ятницю, 8-го лютого 1985 року., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН з того ж заведення, в суботу, 9-го лютого, о год. 9-ій ранку до церкви св Михаїла, опісля на цвинтар св. Марії у Флашінґу, Н. Й.

Горем прибиті:

брат — ІВАН СТАНЕЦЬКИЙ
кузинки — ЗЕНЯ БУНДЗЯК з родиною
МАРІЯ МОРОЗ з родиною
кузин — ЯРОСЛАВ СТАНЕЦЬКИЙ з родиною

Хор „Тирса" в Австралії

„Тирса" — український канадський молодечий хор з Вінніпегу, Ман., прибув вдруге до Австралії в серпні 1984 року, щоб там закінчити своє тихоокеанське концертове турне. Перебування їх в Австралії спонзорувала Спілка Української Молоді в цій країні.

50-членний хор і танцювальний ансамбль „Тирса" під проводом професійного учителя музики публічних шкіл Вірляни Головки українська публіка з признанням ентузіястично вітала на концертах в Сіднею і Мельбурні. Члени „Тирси" з другої, третьої і четвертої генерації українців ширять і розвивають українську культуру у вільному світі, тоді як Москва своєю програмою русифікації змагає до знищення української культури в Україні. Безперервна й інтенсивна акція нищення Української Церкви та української культури російського тоталітарного режиму зроджує вимогу, щоб українців у вільному світі були речниками свого поневоленого народу. Хор „Тирса" своєю двадцятилітньою працею та своїми осягами доказав, що українська культура живе й розвивається у вільному світі.

Хор „Тирса" з Вінніпегу, 1984

Кілька творів Володимира Івасюка, українського композитора, замордованого КҐБ в Україні 1979 року, що їх виконав хор, прийняла українська публіка надзвичайно сердечно, а інтерпретація „Тирсою" українських народних пісень і танців, які досі уважалось в Австралії стандартною спадщиною першої генерації, показала, що історична культура першої генерації не залишилася в застою, що вона живе й розвивається.

Хор „Тирса" співав Служби Божі в католицьких церквах Сиднею і Мельборну, а на бажання публіки виконав кілька японських пісень, які були приготовані для концертів у Японії.

Надзвичайною подією для хору була зустріч хору в Сиднею з колишнім генерал-губернатором Канади Едвардом Шраєром і його дружиною. Хор, запрошений до канадського консуляту, де його гостинно прийняли, виконав там кілька пісень із свого репертуару.

Хористи „Тирси" побували на австралійських футбольних змаганнях в Мельборні, де вони мали несподіванку, бо їх запросили до кімнат змагунів та обдарували спортовими пам'ятками. Під час змагань вони зустрілись з лідером урядової опозиції Андрієм Пікоком, який щиро вітав хористів.

Крайова Управа СУМ в Австралії сердечно дякує управі й членам хору „Тирса" з Вінніпегу та висловлює признання за їхню працю для поширювання рідної пісні в світі, як також за довголітню працю при катедрі свв. Володимира й Ольги у Вінніпегу.

Відвідини „Тирси" в Австралії дали поштовх українській молоді в цій країні до пожвавлення подібної ідейної праці, а нав'язані приятельські зв'язки з хористами послужать до продоження плекання та розвитку української культури. Це друге коротке концертове турне в Австралії принесе славу молодим амбасадорам „Тирси" й українській культурі й традиції.

Михайло Моравський

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

35-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТИ УСТ „ЧЕРНИК" ДІТРОЙТ

Тридцять п'ять років існування Українського Спортового Товариства „Черник" в Дітройті — це життєвий шлях деяких піонерів цього Товариства, які, прибувши до ЗСА в 1949 році не занехали традицій українського спорту і негайно зорганізували дружину копаного м'яча під назвою „Вовки", яка стала зав'язком УСТ „Черник" різ пізніше.

Молоді українські змагуни, виховані на площах европейського футболу, та багато симпатиків спорту хотіли доказати, що український спорт має також своє належне місце серед інших національних меншин, зорганізованих у Дітройтській Лізі копаного м'яча. Праця Т-ва „Черник" зосереджувалася в більшості довкола копаного м'яча, але згодом розгорнулася і на інші ділянки спорту, як, наприклад, настільний теніс, відбиванка, шахи. Т-во приміщувалося в „Українській Хаті" при вул. Ґрейлінґ у Гемптреку, де новоприбулі еміґранти знаходили прихильність і зрозуміння давнішого еміґранта та українського патріота П. Крупки.

Довго не треба було чекати, щоб наша молодь дала про себе знати іншим етнічним групам в Дітройтській Лізі. Успіх за успіхом виніс „Черника" на чолове місце в лізі у стейті, а згодом він репрезентував стейт у розгривках за аматорську чашу ЗСА. Успіх „Черника" йшов впарі із новим напливом членства, і тоді виринула потреба власної домівки. У 1960-их роках, завдяки жертвенності і посвяті членів Т-ва придбано Дім при вул. Дейвісон, де розгорнулася ще більша праця. Зацікавлення спортом серед молоді зростало, а особливо тоді, коли був зорганізований перший легкоатлетичний табір на оселі „Діброва" в 1962 році. В цьому таборі йшла підготовка до міжкрайових змагань за першенство Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК). Вміжчасі юнаки „Черника" в ролі стейтового чемпіона в копаному м'ячі змагалися за чашу ЗСА аж у Міннеаполісі. Час минав доволі швидко у праці з молоддю, бо там де є молодь, там багато нових ідей, багато нових зацікавлень. Отже, створено дружину гаківки, яка брала участь в аматорській лізі Дітройту, одначе, великі кошти цього роду спорту змусили його занехати після двох сезонів.

Літо — це час для тенісу, і наші молоді змагуни вирішили спробувати і тут своїх сил. Їхня праця не пішла намарно: чотири чемпіони тенісу „Черника" в першенствах УСЦАК підтверджують це. Найбільший розмах у 70-их роках взяла вже молодша ґенерація членства „Черника", яка включилася в спортову і адміністративну ділянки Т-ва. Відбувалися розвагові імпрези, які приносили теж матеріяльні засоби на видатки спортової діяльности. Зорганізовано юнацтво та дітей у віці 6 – 19 років життя, включно з першою дружиною копаного м'яча — дівчат (8-9 років), які брали участь у розгривках Мишиґенської Юнацької Ліґи, що здобули аж 5 чемпіонатів стейту. Не можемо промовчати факту, що заслуга за ці успіхи припали молодим батькам цих наймолодших змагунів й змагунок, які виказали добрий організаторський хист та запал до праці.

В діяльності кожної живучої молодечої організації бувають світлі і менш цікаві періоди, одначе, мусимо відмітити знову нове піднесення в діяльності „Черника" на початку 80-их років, коли чоловіча відбиванкова дружина, як репрезентант стейту, мала честь змагатися із сильною жіночою Олімпійською збірною ЗСА під час її турне. В ділянці копаного м'яча юнацтво „Черника" стало прикладом до наслідування іншим клюбам (за твердженням офіційних чинників Мишиґанської Юнацької Ліґи) під оглядом як організаційним, так і рівнем спорту. І це все завдяки праці та посвяті молодих батьків. Зорганізований в 1980 році перший турнір копаного м'яча у закритій залі Мишиґанською Лігою закінчився здобуттям нашою дружиною чаші. Цей успіх продовжується й до сьогодні, чотири роки підряд дружина „Черника" здобуває лаври чемпіонів цього турніру, встановлюючи рекорди здобутих і пропущених голів (102:27).

В минулому Олімпійському році УСТ „Черник" постановив піти слідами Філядельфійського „Тризуба" 60-их років і спробував посягнути по аматорську чашу. В дорозі розгривок наша дружина добилася до фіналу, в якому, на жаль, у Ст. Люїсі зазнала поразки і цим самим стала віцечемпіоном ЗСА.

Поруч із спортовим успіхом УСТ „Черник" знову виніс на передове місце в цій країні українське спортове ім'я. УСТ „Черник" все змагало й продовжуватиме це робити, щоб український спорт був гідно репрезентований назовні, а за словами постанов Української Спортової Централі, „щоб ми, українці, не різнилися від інших зрілих народів браком рівноваги в культурі духу й тіла..."

35 років — це доволі довгий час у житті людини, але в існуванні Т-ва це короткий час, коли рахувати, що його існування повинно продовжуватися так довго, як довго є молодь і люди, що хочуть продовжувати цю корисну громадську працю.

На закінчення з нагоди 35 річчя УСТ „Черник" треба висловити щиру подяку і признання усім людям доброї волі, що причинилися в більшій чи меншій мірі до росту та успіхів Т-ва. Ґратулюємо усім змагунам, старшим і молодим, провідникам, тренерам, організаторам і виховникам різних ділянок спорту за їхню безкорисну працю, посвяту, витрачені час і терпеливість. Бажаємо усім цим громадським працівникам дальших успіхів у вихованні нашої спортової молоді. Дякуємо усім людям у Проводі „Черника", колишнім і теперішнім головам Т-ва, які в першій мірі несли тягар на своїх плечах, членам Управ та активним членам.

Дякуємо нашим спортовим симпатикам за підтримку Т-ва. Тільке через вміле плянування, добрий організаційний хист людей у проводі, солідну підготовку змагунів, змагунок та їхню самопосвяту ми зможемо забезпечити довге і успішне існування УСТ „Черник" в Дітройті на довгі роки.

Перед членством „Черника" і молоддю метрополії Дітройту великі завдання, нові перспективи і цілі, які можна осягнути лише спільними силами, взаємною любов'ю і толерацією. Цим ми можемо винести український спорт на нові вершини.

35-річний Ювілейний Бенкет і забава УСТ „Черник" запляновані восени (5-го жовтня м. р.) були перенесені у зв'язку з загальною жалобою після смерти св. п. Блаженнішого Патріярха Йосифа на 9-го лютого 1985 року. Ці святкування відбудуться в Українському Культурному Центрі у Воррені. Промовцями під час бенкету будуть: Володимир Чижович, колишній тренор збірної ЗСА та Алексaндер Скоцень, один із найвизначніших змагунів СТ „Україна" Львів, репрезентант европейської кляси копаного м'яча і автор книжки „З футболом у світ".

Ювілейний комітет щиро запрошує українське громадянство Дітройту, а головно молодь до участи в цих святкуваннях.

Володимир Дигдало

Унікальний...

(Закінчення зі стор. 2)

раїнської Народної Республіки, бо її члени „прокинулися" окрадені з почуття національно-державної світомости. Членом УЦентральної Ради був від робітництва Євген Нероновичь, якого розстріляли після переходу його на сторону большевицького повстання у Києві, — членами компартії були Степан Скрипник і Микола Хвильовий, які стрілили собі в лоб, розчарувавшись у комунізмі, — та сама доля стрінула Панаса Любченка, який дослужився найбільших почестей, бо став головою Української Ради народніх комісарів і застрілився у 1937 році...

„Спогади" Петра Григоренка перекладені з російської мови. Очевидно людина, яка покінчила всі школи російською мовою не всилі написати великий твір мовою українською, — це загальновідоме явище серед української молоді в Америці, Канаді, Західній Німеччині, Австралії чи Арґентині, де тамошні молоді люди, які закінчили чужомовні школи — хоч і володіють розмовною українською мовою — не всилі нею літературно писати. Переклад Дмитра Кислиці — соковитий, з багатьма мовними новотворами, вимагав очевидячки величезної праці, особливо при передачі українською мовою військової термінології. Редакційно-технічне і друкарське сторінки — видання — бездоганне. Жаль тільки, що не додано індексу прізвищ. У цій книзі є маса прізвищ загальновідомих з історії Евразії, але є й такі, що їх ми вперше чуємо. Шкода, що не записано їх в окремому виказі, на прикінці книжки. Її видання вимагало стільки труду і коштів, що зладження такого виказу не становило би великої різниці.

Взявши до уваги, що большевики не дозволили Григоренкові вивезти за кордон ніяких паперів і що він писав свої „Спогади" вже в Америці, не маючи під рукою жодних архівів, треба подивляти феноменальну пам'ять цієї людини, яка наводить подробиці складних військових операцій та характеристику десятків осіб з комуністичного середовища, з „психушок", з-посеред діячів правозахисного руху — просто трудно зрозуміти, як автор міг усе це затямити і так подрібно і докладно описати, окутуючи сказане літературною формою і відповідною до обставин даної події атмосферою.

Читається книгу, як епопею, але вона сумна, читається не для розваги, а для науки. Але чи українська людина дійсно вчиться на зроблених помилках, своїх і чужих, чи нас українців стосується мудрість, що „Гісторія ест маґістра віте"?! — „Історія є учителька життя".

МОЛОДА БАНДУРИСТКА

У дописі д-ра Юл. Мовчана п.з. „Клівленд вітав композитора А. Гнатишина" („Свобода" ч. 14 з середи, 23-го січня ц.р.) у передостанньому параграфі має бути: „На вечорі виступала також молода бандуристка Ірена Завадівська...", а не „маленька бандуристка...", як було написано. — Ред.

ПРОПУЩЕНО ІМ'Я

У редакційному коментарі п. заг. „Жах правління Гітлера" („Свобода" ч. 23 з вівтірка, 5-го лютого ц.р.) в останньому реченні четвертого параграфу пропущене ім'я чоловіка Олени Теліги. Це речення має звучати так: „У Києві згинули розстріляні німцями поетеса Олена Теліга і її чоловік Михайло, Олег Кандиба-Ольжич, син поета Олеся, ідеолог ОУН, хрустально чесна людина". — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ЛЮТОГО 1985 РОКУ

Рочестер, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відділ, о год. 2-ій по полудні в церковній залі св. Йосафата зі звичайним порядком нарад. Просимо членів прибути і вирівняти чл. вкладки.

Ст. Васьків, *предс.*
Ст. Мартинюк, *касир*
Ст. Приймак, *фін. секр.*

НЕДІЛЯ, 24-го ЛЮТОГО 1985 РОКУ

Парма, Огайо. — Річні Загальні Збори Відд. 364 ім. Володимира Великого відбудуться в залі будинку Визвольного Фронту „Верховина" при 7425 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio.

М. Креснянська, *секр.*

До 30-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

...ла[illegible] довів їх до 1939 року. Помер 8-го грудня 1954 рр. і є [illegible]ований у Львові на Личаківському кладовищі".

• • •

Кінчаючи ці рядки про життя і творчість Стадника з нагоди 30-річчя його смерти, я певен, що це лише короткий нарис, який можна вмістити в обмежені рамки часопису. Про Стадника, — як зазначила Кривицька у своєму спогаді, — „можна писати цілі томи". І справді Стадник і його акторська родина жде на свого історика-біографа, коли будуть доступні всі джерельні матеріяли з-поза Залізної заслони.

Допоміг мені дуже мій дорогий земляк Теофіль Демчук, колишній актор та адміністратор „Тернопільських Театральних Вечорів" в роках 1915-1917. Він прислав мені власноручно писані джерельні матеріяли про Стадника, що його працю на театральній ниві з цінними виїмками спогадів Стадника, які стали основою моєї статті. Демчук, якому сповнилося 20-го вересня ц.р. 89 років, доживає свого віку у Польщі.

Ще одна обставина, а саме споріднення Стадника з родиною Бортників, із якої походить моя мати, та дружні зв'язки, дала мені імпульс до написання тієї статті. Стадник був кузеном моєї матері, був старшим бояриним на весіллі моїх батьків. Із моїм вуйком Теодозієм Бортником Йосиф Стадник закінчив в Тернополі в 1893 році вчительський семінар. Ще перед Першою світовою війною, коли Стадник приїжджав до Тернополя з театром „Українська Бесіда", тоді звичайно заїжджав до готелю Пунчерта, а дітей Ярему і маленьку Стефу привозив до нашого дому, де його мати і моя бабуня піклувалися дітьми. Стадник і його діти завжди відвідували нас в Тернополі. Нехай ця стаття буде виявом вдячності і пошани для Стадника і — квіткою на його могилу у 30-річчя смерти.

Молодий...

(Закінчення зі стор. 1)

На закінчення середньої школи Стефан співав сольо в часі ґрадуаційної церемонії і знову був осередком уваги та захоплення. А далі прийшла наука в консерваторії музики у Вестчестері, де одержав стипендію на продовжування студій у славній музичній школі Джуллі ярд в Ню Йорку.

Її закінчення відкрило молодому співакові дорогу до дальших можливостей співати у різних літніх театрах та операх, наприклад, Літній Театр в Есбурі, Леґкий Театр в Ню Йорку, Український Оперний Ансамбль та інші.

Давав він теж ряд концертів, співаючи в першу чергу оперові арії, а в українських концертах також відомі пісні наших композиторів.

Саме ті часті виступи допомогли йому в тому, що голосом молодого баса зацікавився музичний директор Лірик Опери в Чикаго, який, заслухавши співу С. Шашаровського в часі окремої авдиції в Ню Йорку без вагання заанґажував його на черговий рік до цієї опери, яка дозволить розвинути ширше голосові можливості співакові і поведе його можливо до оперової кар'єри в Европі і ЗСА.

Після своїх „прощальних" виступів на концертах у Філядельфії і Ню Йорку С. Шкафаровський ще раз заспіває перед українською публікою на вечерницях „Червоної Калини" в Ню Йорку, на які приїде вже з Чикаго.

З Патріяршим благословенням

Була це одна з тих розмов, яких не забувається: особлива і пам'ятна обставинами, в яких відбувалася, її змістом і, що найголовніше, людиною, з якою вона велася.

Сценою тоді була тераса будинку Українського Католицького Університету в Римі одного соняшного пополудня під час літніх курсів цього університету. Було це тоді, коли був ще між нами бл. п. Патріярх Йосиф доволі здоровий і здібний ходити навіть жвавою ходою.

В той день він приїхав до УКУ з Ватикану несподівано, тому, коли після пообіднього відпочинку поїхав на терасу для звичайної йому прогулянки, застав там мене. Певно, хотів бути сам зі своїми думками, але чемно запросив мене до товариства. Так і ходили ми по терасі попри її поруччя, зупинялися тут і там і розмовляли на теми дня, його пляни розбудови університету, проблеми і т. д.

Попереднього дня на полі, що становить частину посілости УКУ, відбувалася пластова ватра учасників курсів і деяких питомців. Вона і стала темою нашої розмови, яка перейшла на проблеми нашої молоді взагалі, а далі — на питання майбутніх подруж цієї молоді. Блаженніший не скривав своїх побоювань і вказував на небезпеку впливу неукраїнського середовища на нові українські родини. Згадав теж, як радо посилає своє благословення для нових українських подруж.

Кілька років пізніше я пригадав цю розмову, коли слухав, як читали його Патріярше Благословення на українському весіллі, напевно, одному з останніх, а може й справді останньому, яке він благословив.

Вінчання відбулося 5-го травня 1984 року в українському Гантері, у романтичній дерев'яній церкві св. Івана Христителя. Молодими були — Марта Кічоровська, дочка п-і Теодозії, з дому Конда, вдови по сл. п. д-рові Романові з Вашінгтону, і внучка товариша і приятеля Блаженнішого Йосифа, о. Григорія Канди, і Орест Кебало, син д-ра Константина Кебала і п-і Мирослави (з дому К. Качоровська), з Джемейки біля Ню Йорку. Обидвоє молоді активні й популярні в нашій українській громаді: Марта — пластунка з Куреня „Перші Стежі", пластова виховниця, яка не раз виступає публічно; останньо чули ми її як доповідачку на світовому Конгресі Українських Молодіжних Організацій під час останнього Збору СКВУ в Торонто, а згодом, як модераторку панелю на жіночій Конференції СФУЖО на Союзівці. Орест, пластун Куреня „Червона Калина", відомий громаді з акторських виступів Театральної Студії Лілії Крушельницької. Молоді й познайомились під час його виступу у Вашінґтоні в п'єсі „Чорна пантера і білий ведмідь".

Повінчав молодих їх приятель о. Лев Ґольдаде. Були старости з іконами — д-р Юрій Старосольський з Вашінгтону і Уляна Кебало-Богачевська, сестра молодого, а десять пар дружб і дружок завершували весільний похід.

Весільна гостина відбулася ввечері у приміщеннях недалекого „Віндгем кавнтрі" клюбу з участю коло 120 гостей, членів родин молодих і їх приятелів. Як годиться, при вході на залю зустріли молодих батьки хлібом і сіллю, а пишний коровай сповняв свою традиційну ролю на головному столі. Після того, як староста привітав молоде подружжя і було прочитано під рясні оплески Патріярше благословення й привіт від Владики Митрополита Сулика та ряд інших писемних привітів, перший дружба, брат молодого, Юрій Кебало підніс тост і присутні відспівали „Многая Літа". Після цього програмою проводив майстер церемонії пл. сен. Богдан Титла. У програмі були веселі традиційні церемонії обох пластових куренів, які по-своєму приймали Марту й Ореста у свої курінні родини. Потім під звуки оркестри завершилась весільна забава танцями.

Веселий настрій, який панував на залі, віддзеркалював також загальну радість: українське весілля дало нам нову українську родину.

ЮСТ